

Archeologienota

KNESSELARE ONDERDALE FASE 2 (prov. OOST-VLAANDEREN)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Auteurs: Thomas APERS, Kris VAN QUAETHAM

Projectcode: 2017I117

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Initiatiefnemer: Veneco, Panhuisstraat 1, 9070 Destelbergen
- ➔ Erkende archeoloog: Thomas Apers, OE/ERK/Archeoloog/2016/00110
- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Knesselare (Ursel), Onderdale (zie bijlage 1 en 2 in verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K313)
- ➔ Lambertcoördinaten: X: 88613 , Y: 202560; X: 88785, Y: 202655
- ➔ Kadastergegevens: Knesselare, Afdeling 2, Sectie A, 129h, 131x, 144l (zie bijlage 3 in verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K313

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016K313

- **Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem**

- ➔ Zie het verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek (2016I117)

- **Gemotiveerd advies**

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem heeft duidelijkheid verschaft omtrent de aan- of afwezigheid van archeologische sporen binnen het onderzoeksgebied.

Het noordelijk deel van het projectgebied toont de verderzetting van de erfstructuren die aangetroffen werden bij het archeologisch onderzoek naar aanleiding van verkavelingsfase 1. Het betreft erfgreppels, paalsporen en kuilen uit de ijzertijd-Romeinse periode en middeleeuwen. Het merendeel van de sporen is in sleuf 1 en het kijkvenster tussen sleuf 1 en 2 aangetroffen. Ten zuiden van sleuf 1 zijn behalve een smalle greppel in het uiterste westen van het terrein geen relevante sporen meer waargenomen. Vermoedelijk is de zuidelijke begrenzing van de erfstructuren uit de betreffende periodes bereikt, of zijn eventuele sporen niet meer bewaard door aftopping van de hogere delen van het terrein.

- **Planafbakening**

Proefsleuvenonderzoek Knesselare Onderdale Fase 2 - Bijlage 6: Gefaseerde allesporenkaart met advieszone op kadaster (basiskaart GRB) MONUMENT 20171117

Legende

- Projectgebied
- Sleuven
- Advieszone

Sporen

- Onbepaald
- IJzertijd-Romeins
- Middeleeuwen
- Natuurlijk
- Nieuwe-Nieuwste tijden
- Verstoring

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71 70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56 55 54 53 52 51 50 49 48 47 46 45 44 43 42 41 40 39 38 37 36 35 34 33 32 31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

114 113A 129P 129H 129L 129K 129J 129I 129H 129G 129F 129E 129D 129C 129B 129A 129 128 127 126 125 124 123 122 121 120 119 118 117 116 115 114 113 112 111 110 109 108 107 106 105 104 103 102 101 100 99 98 97 96

- **Vraagstelling**

Het doel van het onderzoek is om te achterhalen wat de exacte aard is van de archeologische site die werd aangetroffen in de bodem. Gezien een deel van de site reeds is opgegraven naar aanleiding van verkavelingsfase 1, kan het toekomstig

onderzoek dit onderzoek vervolledigen. Kennis daarvan kan bijdragen tot een beter begrip van de geschiedenis van deze regio. Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- ➔ Hoe is de bodemopbouw?
- ➔ Tot welke archeologische periode(s) behoren het aangetroffen niveau en de archeologische sporen en/of artefacten?
- ➔ Wat is de aard van de archeologische site, sporen en/of artefacten (bewoning, funerair, ambachten,...)?
- ➔ Zijn er sporen van bewoning? Zo ja, wat is de aard van de bewoning?
- ➔ Hoe is de relatie met de opgegraven sporen te Onderdale fase 1?
- ➔ Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- ➔ Kunnen er uitspraken gedaan worden over de ontwikkeling van de site binnen de geschiedenis van Ussel?

- **Plan van aanpak**

De geselecteerde zone wordt onderzocht aan de hand van een vlakdekkende opgraving. Ideaal wordt gewerkt met grote opgravingsvlakken om een goed ruimtelijk inzicht te behouden tijdens het terreinwerk. Men dient echter wel te vermijden dat het opgravingsvlak langdurig ongeregistreerd blijft en door extreme weersomstandigheden (vb. droogte of overvloedige regen) beschadigd wordt.

Er wordt voorgesteld te werken met 2 NW-ZO georiënteerde werkputten van ca. 20m breed. Op die manier kan de grond het meest efficiënt gestockeerd en weer teruggelegd worden, en kunnen twee ruime vlakken aangelegd worden.

Opgravingsvlakken mogen enkel door zwaar materieel worden betreden eens deze zijn geregistreerd. Aangetroffen structuren worden in hun geheel opgegraven. Indien gewerkt wordt met werkputten en een structuur wordt deels in het vlak aangetroffen, dan dient er lokaal uitgebreid te worden in de volgende werkput om de structuur in zijn totaliteit te kunnen registreren. Couperen van sporen behorende tot één structuur kan pas na registratie van de volledige structuur. Dagelijks is een geüpdatet sporenplan beschikbaar.

Alle graafwerken gebeuren onder begeleiding van minstens 2 archeologen. Het uitgraven van de grond gebeurt laagsgewijs, op aangeven van de archeologen en tot op het archeologische niveau. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage

dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Hierop worden geen afwijkingen voorzien.

Staalname en conservatie dienen te gebeuren volgens de bepalingen zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk.

- **Criteria**

Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Schatting totale duur**

Er wordt geschat dat een voldoende grote en ervaren opgravingsploeg van minstens 2 archeologen en 1 technisch medewerker die constant op het terrein aanwezig zijn, het onderzoek kunnen afronden in ca. 10 werkdagen.

- **Kostenraming**

De opgraving wordt uitgevoerd door een ploeg bestaande uit een erkend archeoloog (deeltijds), een veldwerkleider (permanent, zowel voor veldwerk als verwerking), een assistent-archeoloog (permanent, zowel voor veldwerk als verwerking), een aardkundige (deeltijds) en een technisch medewerker (permanent voor veldwerk). Indien nodig worden een conservator, een materiaaldeskundige en natuurwetenschappers deeltijds betrokken bij het onderzoek. De kosten voor graafwerken en verfinfrastructuur maken geen deel uit van deze kostenraming.

- ➔ Veldwerk personeel: 11 000 euro
- ➔ Grondwerk: 7000
- ➔ Bemaling (bij aantreffen waterhoudende structuur): 2500
- ➔ Verwerking en rapportage: 7 000 euro
- ➔ Natuurwetenschappelijk onderzoek (te verrekenen som): 6 000 euro

Voor het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt rekening gehouden met volgende natuurwetenschappelijke posten:

Waarderingen:

- 2 VH splitsen en waarderen macroresten
- 2 VH waardering pollenstalen
- 1 VH waardering hout

Analyses:

- 6 VH ¹⁴C-dateringen AMS
- 2 VH analyse macroresten
- 2 VH analyse pollenstalen (minimaal 400 tellingen per staal)
- 1 VH dendrochronologie

- **Gewenste competenties**

Het veldwerk wordt uitgevoerd door minstens 2 gediplomeerde archeologen en 1 technisch medewerker, die permanent op de site aanwezig zijn. Daarnaast wordt conform de Code van Goede Praktijk een aardkundige betrokken bij het veldwerk, deze dient echter niet permanent op het terrein aanwezig te zijn.

- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen (veldwerkleider) dient ten minste 220 werkdagen veldervaring te hebben met onderzoek op landelijke sites.
- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen (assistent archeoloog) dient ten minste 120 werkdagen veldervaring te hebben op landelijke sites.
- ➔ Minstens één van de uitvoerende archeologen moet beschikken over een ruime kennis betreffende grondsporen en vondstmateriaal uit de ijzertijd, Romeinse periode en middeleeuwen.
- ➔ De technisch medewerker dient niet te beschikken over specifieke competenties

- **Risicofactoren**

Er zal op alle momenten (voorbereiding en uitvoering) een gedegen overleg moeten zijn tussen de initiatiefnemer, de aannemer bouwwerken en de aannemer archeologie om de werken optimaal op elkaar af te stemmen.

- **Deponering**

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble

definitief bewaard bij de bouwheer:, Veneco, Panhuisstraat 1, 9070 Destelbergen.
Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).